

Zorgmogelijkheden in de palliatieve zorg

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
VERZORGING THUIS	4
VERZORGING OP EEN PALLIATIEVE EENHEID	7
BELANGRIJK OM TE WETEN	10
MEER INFORMATIE	12

Deze brochure biedt informatie over zorgmogelijkheden in de palliatieve zorg en probeert een antwoord te bieden op een aantal vragen die u zich stelt. De ene zorgmogelijkheid sluit de andere niet uit. Bovendien is er overleg en een goede samenwerking tussen de verschillende zorgverleners.

Eerst en vooral nodigen we u en uw omgeving uit om een heel secure verkenning te doen van wat uw wensen zijn. Bedenk wat u zelf wilt, vraag aan uw omgeving wat zij willen, en ga daarover samen in gesprek.

Probeer te kiezen voor wat u wenselijk acht. Nadien kan die keuze verder overlegd worden met de zorgverleners rondom u, en kunnen ze met u bespreken hoe de eventuele praktische moeilijkheden kunnen aangepakt worden.

Bij het organiseren van de verdere zorg krijgt u hulp van medewerkers van het ziekenhuis, zoals sociaal werkers, verpleegkundigen, artsen en/of het palliatief supportteam.

VERZORGING THUIS

In de thuiszorg spelen de mantelzorgers (uw familie, vrienden en verwanten) een centrale rol. Zowel u als patiënt, als uw familie kan ondersteund worden door professionele zorgverstrekkers zoals de huisarts, thuisverpleging, multidisciplinaire begeleidings-equipe (palliatieve thuiszorg), gezinshulp of sociaal werkers van het ziekenfonds.

Hou er wel rekening mee dat die professionele zorgverleners niet dag en nacht aanwezig kunnen zijn en dat er dus bijgevolg nog veel zorg door de mantelzorgers gegeven wordt.

Er wordt thuis bij de palliatieve patiënt een palliatief dossier aangelegd. Dat dossier dient vooral als communicatiemiddel tussen de verschillende zorgverleners en kan belangrijk zijn in het geval dat er een dokter van wacht wordt geconsulteerd.

DE DIENSTVERLENING

Huisarts

Uw huisarts doet de medische opvolging in de thuiszorg en is een belangrijke gesprekspartner.

Bespreek de situatie dus met uw huisarts en vraag vooral wanneer hij bereikbaar is buiten de consultatie-uren. Uw huisarts wordt ook ingelicht door de medewerkers van het ziekenhuis en kan ook altijd met hen overleg plegen indien nodig.

Thuisverpleging

De thuisverpleegkundige neemt de verpleegkundige zorg op zich en kan tot meerdere malen per dag langskomen. Die dienstverlening wordt volledig terugbetaald door het ziekenfonds.

De keuze van een thuisverpleegkundige is volledig vrij. De huisarts en de medewerkers van het ziekenhuis kunnen u bij deze keuze helpen en nemen nadien contact op met de thuisverpleging.

Multidisciplinaire begeleidingsequipe (palliatieve thuiszorg)

Deze equipe bestaat uit verpleegkundig consulenten, een huisartsconsulent, een psycholoog en vrijwilligers. De equipe biedt begeleiding en ondersteuning op lichamelijk vlak (bijvoorbeeld pijnbestrijding en controle van andere klachten), psychisch (emotionele ondersteuning van u en uw naasten), ethisch (begeleiding bij vragen over het levenseinde), spiritueel (omgaan met zingevingsvragen), sociaal (aandacht aan uw partner, uw kinderen en uw andere familieleden) en op praktisch vlak (bijvoorbeeld het plaatsen van een onderhuidse pijnpomp of het inschakelen van meer hulp of vrijwilligers).

De concrete zorg wordt door de thuisverpleging uitgevoerd. De multidisciplinaire begeleidingsequipe neemt de zorg dus niet over, maar geeft ook advies aan de hulpverleners en kan, in samenspraak met alle betrokkenen, de zorg coördineren en organiseren. Dat doen zij via telefonisch contact en zo nodig via huisbezoeken in samenspraak met u.

Deze dienstverlening is gratis (voor wie aangesloten is bij de Belgische ziekteverzekering). De multidisciplinaire begeleidingsequipe is dag en nacht bereikbaar. Bij dringende patiëntensituaties wordt aangeraden eerst contact op te nemen met de huisarts en/of de thuisverpleegkundige.

U kunt deze equipe inschakelen via de ziekenhuismedewerkers of uw huisarts (zie pagina 13 voor de adressen).

Gezinshulp/poetshulp

De zorg voor huishoudelijke taken kan soms zwaar wegen, iets waarbij de diensten voor gezinshulp u kunnen helpen. De financiële bijdrage hiervoor is afhankelijk van uw inkomen. Meer informatie vindt u bij de medewerkers van sociaal werk van het ziekenhuis of van uw ziekenfonds.

Anderen

Verder kunnen ook sociaal werkers (zowel van het ziekenhuis als van het ziekenfonds, ...), kinesitherapeuten, vrijwilligers en anderen een ondersteunende rol spelen in de palliatieve thuiszorg. In bepaalde regio's van het land bestaan er ook projecten voor nachtopvang.

Wilt u ons contacteren voor meer informatie hierover: zie pagina 12.

ENKELE PRAKTISCHE ZAKEN

Het nodige materiaal

Om (een) goede zorg te kunnen bieden, zijn er thuis vaak een aantal praktische hulpmiddelen nodig, zoals bijvoorbeeld een ziekenhuisbed, wc-stoel, rolstoel, looprekje, aspiratietoestel of aërosolapparaat.

U kunt dat materiaal huren bij de uitleendienst van uw ziekenfonds of via andere instanties. Sociaal werk en de andere hulpverleners kunnen u hier uiteraard ook bij helpen.

Bepaalde materialen zoals bijvoorbeeld een bedpan of een urinaal kunt u niet lenen, maar moet u aankopen.

Medicatie

Voor het naar huis gaan, zal de verpleegkundige de medicatielijst met u en uw familie overlopen. Zorg ervoor dat u zeker voor één dag voldoende medicatie mee naar huis neemt en check dat er voldoende voorschriften worden meegegeven.

Als u net vóór of in een weekend naar huis gaat, hou er dan rekening mee dat bepaalde geneesmiddelen in de apotheek in uw buurt niet voorradig zijn maar moeten besteld worden.

Het beschikbaar stellen van zuurstof gebeurt via de apotheek in uw buurt, met een voorschrift van de arts. Bij dringende gevallen kan het ook via de ziekenhuismedewerkers worden geregeld.

Vervoer

Als vervoer met de eigen wagen bij het ontslag na een ziekenhuisopname niet is aangewezen, kunt u gebruikmaken van ziekenvervoer. Elk ziekenfonds heeft zijn eigen terugbetalingsvoorwaarden. Dit ziekenvervoer kan door een medewerker van de afdeling waar u verblijft, worden geregeld.

VERZORGING OP EEN PALLIATIEVE EENHEID

Naast de verzorging thuis, of als de verzorging thuis niet langer meer haalbaar is, kan er geopteerd worden voor een opname op een palliatieve eenheid in plaats van een klassieke ziekenhuisopname. Dat kan een definitieve of een tijdelijke opname zijn. Een tijdelijke opname kan bijvoorbeeld nodig zijn om medicatie op punt te stellen, om rustig de tijd te nemen om de thuiszorg voor te bereiden of om de familie een tijdje te ontlasten, ...

Ook omgekeerd is het mogelijk dat u eerst voor de thuiszorg kiest en nadien, wanneer het thuis te moeilijk wordt, wordt opgenomen op een palliatieve eenheid.

Een palliatieve eenheid is een kleinschalige afdeling van zes tot twaalf bedden, meestal verbonden aan een ziekenhuis. Het accent in deze afdeling ligt niet meer op het nastreven van genezing, maar op maximale comfortzorg:

- Zorg voor het lichamelijke (bestrijden van pijn en andere lichamelijke klachten)
- Zorg voor het psychische (emotionele opvang)
- Sociale zorg (ook aandacht voor de familie, de kinderen, verwanten)
- Spirituele zorg (aandacht voor vragen naar zingeving)

Medewerkers uit verschillende disciplines; zoals verpleegkundigen, verzorgenden, arts, psycholoog, sociaal werker, kinesitherapeut, diëtist, pastor, vrijwilligers, ... zijn hiervoor beschikbaar.

Met voorzieningen in een meer huishoudelijk sfeer probeert een palliatieve eenheid de zorg op uw behoeften af te stemmen. Uw familie kan veel bij u zijn, bezoek is doorlopend mogelijk en zo nodig kunnen zij overnachten. Indien gewenst kunnen zij ook betrokken worden bij de verzorging.

Een opname op deze eenheid wordt vanuit het ziekenhuis georganiseerd door het palliatief supportteam. Vanuit de thuissituatie gebeurt dit door de huisarts of door de multidisciplinaire begeleidingsequipe in overleg met de huisarts. In elke provincie zijn er meerdere palliatieve eenheden (zie pagina 14).

DAGVERZORGINGSCENTRA VOOR PALLIATIEVE ZORG

In Vlaanderen zijn er momenteel een beperkt aantal dagcentra voor palliatieve zorg. In deze centra kunnen u en uw mantelzorger een of enkele dagen per week terecht wanneer de zorg thuis te zwaar wordt. In een kleinschalige setting krijgt u tijdelijk zorg op maat. In een dagcentrum betaalt u een dagprijs.

Op pagina 16 vindt u de lijst van de palliatieve dagcentra van Vlaanderen.

BELANGRIJK OM TE WETEN

PALLIATIEVE PREMIE

Palliatieve patiënten die thuis verzorgd worden, hebben recht op een forfaitaire premie van 712 euro. Het aanvraagformulier kunt u krijgen bij de huisarts, de multidisciplinaire begeleidingsequipes, het palliatief supportteam, bij sociaal werk (zowel van het ziekenhuis als van het ziekenfonds). De huisarts vult het formulier in (niemand anders mag dat doen) en bezorgt het aan uw ziekenfonds. Na een maand kan deze premie een tweede maal aangevraagd worden. Vanaf de goedkeuring door het ziekenfonds wordt het remgeld voor huisartsbezoeken ook volledig door het ziekenfonds terugbetaald. Als er kinesitherapie nodig is, worden ook die kosten volledig terugbetaald.

PALLIATIEF VERLOF

Loopbaanonderbreking in het kader van het palliatief verlof biedt aan naasten de mogelijkheid om de arbeidsprestaties tijdelijk volledig of gedeeltelijk (halftijds of 1/5) te schorsen om palliatieve zorg te verstrekken aan een persoon. Voor de meeste werknemers is dit een recht. De persoon voor wie palliatief verlof wordt genomen, hoeft geen familielid te zijn.

Een aanvraag voor palliatief verlof vereist een attest van de behandelende arts van de patiënt waaruit blijkt dat de aanvrager bereid is om palliatieve zorg te verstrekken. Dat attest overhandigt de aanvrager aan zijn werkgever.

Onder palliatieve verzorging verstaat men elke vorm van bijstand (medische, sociale, administratieve en psychologische) en van verzorging van een persoon die aan een ongeneeslijke ziekte lijdt.

Palliatief verlof wordt toegekend voor een maand en is met een nieuw attest verlengbaar tot maximum drie maanden. Dit palliatief verlof kan in de vorm van voltijdse of deeltijdse onderbreking opgenomen worden. Er is een onderbrekingsvergoeding voorzien. Het verlof gaat ten laatste in op de eerste dag van de week die volgt op de week waarin de aanvraag is overgemaakt aan de werkgever.

Meer info vindt u op www.rva.be onder de rubriek loopbaanonderbreking.

VERLOF IN HET KADER VAN MEDISCHE BIJSTAND

Naast palliatief verlof bestaat er ook verlof in het kader van medische bijstand. Dit gaat ook over een volledige of gedeeltelijke loopbaanonderbreking om bijstand te verlenen, maar dan enkel aan een gezinslid dat lijdt aan een zware ziekte of een familielid tot de 2e graad.

Voorwaarden of info vindt u op www.rva.be onder de rubriek loopbaanonderbreking of kunt u krijgen via de werkgever.

Daarnaast kunt u via het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap informeren naar een aanmoedigingspremie. Dat is een premie die onder bepaalde voorwaarden wordt uitgereikt aan mensen met een loopbaanonderbreking.

Meer info kunt u krijgen via de Vlaamse info-lijn tel. 1700 of via www.vlaanderen.be/werk.

Verdere info over financiële vergoedingen zoals een zorgverzekering of mantelzorgpremies kunt u bekomen via de sociale dienst van het ziekenhuis of van uw ziekenfonds.

MEER INFORMATIE

Wij hopen dat deze brochure u een stukje op weg kan helpen en een antwoord biedt op een aantal vragen. Deze brochure is uiteraard niet volledig. Sommige zorgmogelijkheden zijn hier niet besproken, zoals woon- en zorgcentra voor bejaarden, seviceflats, psychiatrische ziekenhuizen, woon- en zorgcentra voor mensen met een handicap en nachtopvang.

Als u daarover of over andere zaken (nog) informatie wenst, aarzel niet de verpleegkundige, arts, sociaal werker of verpleegkundige van het palliatief supportteam te contacteren. Zij zullen samen met u zoeken naar de mogelijkheden.

De sociaal werker van uw afdeling kunt u bereiken via de verpleegkundigen of via het secretariaat sociaal werk, tel. 016 34 86 20.

Het palliatief supportteam UZ Leuven kunt u bereiken via de verpleegkundigen of via tel. 016 33 24 22.

MULTIDISCIPLINAIRE BEGELEIDINGS- EQUIPE (PALLIATIEVE ZORG)

Provincie Vlaams-Brabant:

- regio Leuven Panal, tel. 016 23 91 01
- regio Brussel-Halle-Vilvoorde Omega, tel. 02 456 82 03

Provincie Limburg:

Pallion, tel. 011 81 94 74

Provincie Antwerpen:

- regio Kempen Ispahan, tel. 014 42 66 02
- regio stad Antwerpen PHA, tel. 03 265 25 31
- regio Mechelen tel. 015 41 33 31
- regio Noorderkempen Coda, tel. 03 432 78 40

Provincie Oost-Vlaanderen:

- regio Gent-Eeklo tel. 09 218 94 01
- regio Aalst-Ninove-Dendermonde tel. 053 21 40 94
- regio Zuid-Oost-Vlaanderen Levenseinde vzw,
tel. 055 20 74 00
- regio Waasland tel. 03 776 29 97

Provincie West-Vlaanderen:

- regio Westhoek-Oostende tel. 051 51 98 00
- regio Noord-West-Vlaanderen - Brugge tel. 050 40 61 50
tel. 050 40 61 52
- regio Zuid-West-Vlaanderen - Kortrijk tel. 056 63 69 50
- regio Roeselare-Izegem-Tielt-Torhout De Mantel,
tel. 051 24 83 85

PALLIATIEVE EENHEDEN VLAANDEREN-BRUSSEL

Provincie Vlaams-Brabant

- Leuven: UZ Leuven campus Gasthuisberg tel. 016 33 70 60
- Leuven: Regionaal Ziekenhuis Heilig Hart tel. 016 20 98 07
- Vilvoorde: AZ Jan Portaels tel. 02 257 58 30
- Asse: Onze-Lieve-Vrouwziekenhuis tel. 02 300 60 93
- Halle: Sint-Maria ziekenhuis tel. 02 363 63 98

Brussel

- Brugmann ziekenhuis - site Horta (Brussel) tel. 02 477 29 82
- Europa Ziekenhuizen St-Elisabeth (Ukkel) tel. 02 614 29 42
- Europa Ziekenhuizen St-Michel (Etterbeek) tel. 02 614 39 40
- Kliniek Sint-Jan (Brussel) tel. 02 221 98 70
- Universitair ziekenhuis Saint-Luc (Woluwe) tel. 02 764 22 50
- Jules Bordet Instituut (Brussel) tel. 02 541 32 16
- Iris Ziekenhuizen Zuid - campus
Molière Longchamp (Vorst) tel. 02 348 53 29
- UMC Sint-Pieter (Brussel) tel. 02 535 31 11

Provincie Limburg

- Hasselt: Jessa Ziekenhuis campus Salvator tel. 011 33 95 50
- Pelt: Mariaziekenhuis Noord-Limburg tel. 011 82 64 10
tel. 011 82 64 11
- Tongeren: AZ Vesalius tel. 012 39 61 59
tel. 012 39 61 66
- Genk-Waterschei: Ziekenhuis Oost-Limburg tel. 089 32 57 11

Provincie Antwerpen

- Lier: H.-Hartziekenhuis tel. 03 491 38 88
- Mechelen: AZ Sint-Maarten tel. 015 89 22 25
- Turnhout: St.-Elisabethziekenhuis tel. 014 40 66 25
- Antwerpen: ZNA St. Erasmus - Borgerhout tel. 03 270 80 33
- Antwerpen: GZA – Sint-Camillus - campus Sint-Jozef Mortsel tel. 03 444 12 11
- Noord-Antwerpen: Coda- AZ Klina tel. 03 432 78 50
- Noord-Antwerpen: De Mick AZ Klina tel. 03 217 88 33

Provincie Oost-Vlaanderen

- Gent: AZ Jan Palfijn tel. 09 224 81 73
- Gent: AZ Sint-Lucas tel. 09 224 51 84
tel. 09 224 52 03
- Gent: UZ Gent tel. 09 332 28 76
tel. 09 332 28 78
- Dendermonde: AZ Sint-Blasius tel. 052 25 23 36
tel. 052 25 23 37
- Beveren-Waas: AZ Nikolaas tel. 03 760 51 60
- Ronse: AZ Glorieux tel. 055 23 31 05
tel. 055 23 36 34
- Aalst: ASZ tel. 053 76 42 38

Provincie West-Vlaanderen

- Oostende: AZ Damiaan-St. Jozef tel. 059 41 61 80
- Brugge: AZ Sint-Jan - De Vlinder tel. 050 47 01 30
- Roeselare: AZ Delta tel. 051 23 83 74
- Ieper: PE Jan Yperman Ziekenhuis tel. 057 35 64 91
- Kortrijk: PE Ten Oever AZ Groeninge tel. 056 63 29 30

Dagcentra voor palliatieve zorg

- Antwerpen-Sint-Camillus Ikaria tel. 03 444 13 29
- Noord-Antwerpen - Coda tel. 03 432 78 42
- Wemmel-Topaz: tel. 02 456 82 02
- Sint-Pieters-Woluwe - Oase tel. 0496 25 29 80
- Brugge - Heidehuis tel. 050 40 61 50
- Oostende - De Kust tel. 0497 97 23 12

Het overkoepelend orgaan voor Vlaanderen:

Palliatieve zorg Vlaanderen, tel. 02 255 30 40,
www.palliatievezorgvlaanderen.be

Voor Wallonië:

Waalse Federatie, tel. 081 22 68 37, www.fwsp.be

Voor Franstalig Brussel:

Platform voor palliatieve zorg Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
tel. 02 318 60 55

Multidisciplinaire begeleidingsequipe Franstalig Brussel:

- Continuing Care, tel. 02 743 45 90
(Schaarbeek - 19 gemeenten Brussel)
- Interface Saint-Luc, tel. 02 764 22 26
(Sint-Lambrechts-Woluwe - regio Brussel en Waals-Brabant)
- Semiramis, tel. 02 734 87 45 (Etterbeek - 19 gemeenten Brussel)

Voor de Duitse Gemeenschap:

tel. 087 56 97 47, www.fwsp.be

Bij deze instanties kunt u onder andere inlichtingen krijgen over multidisciplinaire begeleidingsequipes, palliatieve eenheden, palliatieve dagcentra en palliatieve supportteams.

© oktober 2022 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze brochure werd opgesteld door het palliatief supportteam en sociaal werk in samenwerking met communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/700010.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth

Raadpleeg uw medisch dossier
via nexushealth.com
of download de app

